

Avfallsnämnden

Taxa för avfall under kommunens ansvar för år 2023 - Inriktningsärende

FÖRSLAG TILL BESLUT

Nämnden föreslås besluta

att uppdra åt förvaltningschefen att ta fram ett förslag till taxa för avfall som faller under kommunens ansvar för år 2023 i enlighet med detta inriktningsärende.

Mårten Frumerie
Förvaltningschef

Sammanfattning

Detta inriktningsärende ska styra arbetet med att ta fram ett förslag till taxa för avfall som faller under kommunens ansvar för år 2023. Taxan är differentierad och ska styra till system med god arbetsmiljö och mot ökad sortering för att möjliggöra en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering.

Den generella taxeökningen för år 2023 jämfört med budget år 2022 är beräknad till 13% för mat- och restavfall och till 10% för slamavfall.

För en- och tvåfamiljshus föreslås en ökning på 9 %. För att uppmuntra till utsortering av matavfall samt förpackningar föreslås den rörliga viktavgiften öka något mer än de andra avgifterna. För flerfamiljshus och verksamheter föreslås ökningen för år 2023 jämfört med år 2022 till 8-9% för maskinella system och 15-16 % för manuella system. Utsorterat matavfall föreslås fortsatt vara avgiftsfri för flerfamiljshus.

Beslut om taxa för avfall år 2022 kom att börja gälla först den 1 februari 2022. Som kompensation för den förlorade intäkten under januari föreslås att taxan för år 2023 börjar gälla från och med 1 december 2022.

Bakgrund

Stockholms kommun har enligt miljöbalken (1998:808) 27 kapitel 4-6 § rätt att ta ut avgifter för att täcka de kostnader kommunen har för att uppfylla sitt lagstadgade ansvar för avfall som faller under kommunens ansvar. Avgifterna får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering uppmuntras. Avgiften ska betalas enligt den taxa som kommunfullmäktige antar.

Enligt kommunallagen (2017:725) gäller självkostnadsprincipen för hantering av detta avfall. Självkostnadsprincipen innebär att verksamhetens kostnader och intäkter ska gå jämnt upp inom skälig tidsperiod. Likställighetsprincipen gäller också, vilket innebär att avfallslämnarna ska vara likställda när det gäller rättigheter och skyldigheter gentemot kommunen. Samma avgift ska tas ut för samma service men möjlighet finns att dela in kommunen i olika hämtningsområden, exempelvis ett område omfattande fastland och öar med fast bro eller färjeförbindelse och ett annat område omfattande öar utan fast bro eller färjeförbindelse.

Nuvarande taxa används, tillsammans med utveckling av insamlingssystem och information till kunder, som ett styrmedel för att uppnå avfallsplanens mål. Taxan är differentierad och ska styra till system med god arbetsmiljö och mot ökad sortering för att möjliggöra en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering. Taxan består idag av olika delar omfattande grundavgift för en- och tvåfamiljsfastigheter, hämtningsavgift, behandlingsavgift samt tilläggsavgift. För kunder med debitering per vikt finns detta särredovisat.

Det minskande restavfallet ska finansiera allt mer – återbruk, ökade ambitioner för materialåtervinning, reinvestering i befintliga samt nya anläggningar, kostnadsfri matavfallsinsamling, utökade och tillkommande uppdrag och ambitionsökningar samt kostnadspåverkande förändringar i lagstiftningen.

Avfallsområdet är föremål för ständiga förändringar och politiska ambitionsökningar lokalt, nationellt och på EU-nivå. De senaste åren har ett flertal förändringar införts vilka medfört kostnadsökningar, exempelvis registreringskyldighet för farligt avfall och förbränningsskatt på avfall. Returpapper blev år 2022, med endast ett års varsel, ett kommunalt avfall och det finns för närvarande flera olika remissförslag som kan komma att få kostnadseffekter för avfallsverksamheten och därmed påverkan på taxan; bland annat förslag om införande av frival, implementering av EU:s artikel 22 om bioavfall samt förslaget om kommunalt insamlingsansvar för förpackningar.

Nya anläggningar såsom Resursutvinning Stockholm, nya återbruk samt flytt av återvinningscentraler får en direkt konsekvens på kostnaderna genom ökade avskrivningar och räntor samt ökade driftkostnader för tillkommande anläggningar.

Gällande producentansvaret för förpackningar har ett förslag om förändringar remitterats under slutet av 2021. Enligt remissen föreslås bland annat införande av ett kommunalt insamlingsansvar för förpackningsmaterial. Syftet är att skapa goda förutsättningar att nå materialåtervinningsmålen i EU:s förpackningsdirektiv.

I den statliga offentliga utredning "Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomin" SOU 2021:24 föreslås ändringar i miljöbalken, avfallsförordningen och miljöstraffbalken som innebär att samtliga verksamheter med abonnemang hos kommunen ska ha möjlighet till frivillig transport och hantering av sitt kommunala avfall. Stockholm Vatten och Avfall har under hösten 2021 givit ett remissvar där förslaget avstyrkes i sin helhet.

I Stockholms kommunfullmäktiges budget för år 2022 finns 26 ägardirektiv med avfallsinriktning. Inriktningen mot en mer hållbar och miljöriktig stad är tydlig och stämmer med de mål som finns för verksamheten.

Ärendet

En generell indexuppräknings av befintliga entreprenörsersättningar har skett med 4 - 5% för år 2023, vilket motsvarar en kostnadsökning på 22 mnkr. Indexuppräknings är baserad på utfallet för år 2020-2021.

Införandet av matavfallsobligatoriet, främst med beaktande på villor, leder till en kostnadsökning på ca 7 mnkr för insamling samt 4 mnkr för inköp av kärl. Materialpriserna för matavfallspåsar har stigit kraftigt och får ett ökat genomslag vid införandet av matavfallsobligatoriet med utdelning av markant fler påsar. Priserna är svåra att prognostisera men estimeras till en kostnadsökning om ca 6 mnkr.

De nya och dyrare insamlingsavtalen med start i april 2022 får en helårseffekt under år 2023, vilket ökar kostnaden med ca 9 mnkr jämfört med år 2022.

Under år 2022 planeras att inriktningsbeslut fattas för byggande av ersättning för ÅVC Sättra. Det nuvarande hyresavtalet kommer att sägas upp då marken krävs för utbyggnaden av stadens elförsörjning. Avskrivningstiden har nu förkortas på utrustning som inte kan utnyttjas på den nya anläggningen. Den förkortade avskrivningstiden medför ökade avskrivningskostnader med ca 4 mnkr för år 2023.

Ägardirektiven för år 2022 har påverkan under år 2023 med ca 5 mnkr för bland annat drift av återbruk i Rinkeby och mer personella resurser för ökad matavfallsinsamling.

Inom exploateringsområden kommer inga sopsugsanläggningar att vara färdigställda under året, vilket medför att inga intäkter eller kostnader för drift av dessa har medräknats. Anläggningar som exploateringskontoret idag ansvarar för kommer att drivas vidare av exploateringskontoret tills att dessa anläggningar är färdigställda.

Beträffande förändringar i bestämmelser för insamling och återvinning av förpackningar förväntas inga förändringar aktualiseras under 2023 och därmed har ingen intäkt eller kostnad för detta medtagits i beräkningarna.

Beslut om taxa för avfall år 2022 kom att börja gälla först den 1 februari 2022, vilket innebar en månad senare taxejustering än vad som budgeterats. Som kompensation för den förlorade intäkten under januari föreslås att taxan för år 2023 börjar gälla från och med 1 december 2022.

Förslaget innebär att intäkter för avfall uppgår till 821 mnkr och för slam till 66 mnkr under år 2023, vilket motsvarar en generell ökning av taxorna med 13% för avfall och med 10% för slamavfall jämfört med år 2022.

Taxeökningen tar inte i beaktande osäkerheten kring effekter av det nu förändrade världsläget, vilket kan komma att påverka både drift- och räntekostnader.

Belopp i mnkr	Budget 2022	Förslag 2023	Plan 2024	Plan 2025
Intäkt				
Taxa, avfall	726	821	890	960
Taxa, slam o fettslam	59	66	69	73
Intäkter, ej huvudmannaskap	39	42	44	54
Summa	825	928	1 004	1 087
Driftskostnad				
Gemensamma kostnader	-67	-80	-86	-78
Tekniska anläggningar	-129	-131	-155	-193
Insamling	-424	-475	-506	-524
Återvinning	-154	-158	-156	-164
Samordning	-18	-21	-21	-19
Utredning	-10	-10	-11	-11
Summa	-801	-875	-936	-989
Kapitaltjänstkostnad	-17	-24	-52	-83
Resultat	7	29	15	15
Taxeökning, avfall		13%	8%	8%
Taxeökning, fettslam		10%	6%	5%

Största händelse under åren 2024 – 2025 är drifttagandet av RUS, vilket ger både ökad driftskostnad och kapitaltjänstkostnad.

Förslag på förändringar i taxa 2023

En- och tvåfamiljshus

Nuvarande taxa för en- och tvåfamiljshus består av grundavgift, insamlingsavgift och en rörlig behandlingsavgift. Ökningen för en- och tvåfamiljshus föreslås till 9%. Grundavgiften och insamlingsavgiften har kontinuerligt höjts medan den rörliga behandlingsavgiften har varit oförändrad sedan 2016. För att uppmuntra till utsortering av matavfall samt förpackningar föreslås den rörliga viktavgiften öka något mer än de andra avgifterna. Utsorterat matavfall föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

Flerfamiljshus och verksamheter

För flerfamiljshus och verksamheter föreslås ökningen för år 2023 jämfört med år 2022 till 8-9 % för maskinella system och 15-16 % för manuella system. Utsorterat matavfall föreslås fortsatt vara avgiftsfri för flerfamiljshus. Med förslagen enligt ovan kommer avgifterna för avfallshämtning i Stockholm att vara något högre för boende i en- och tvåfamiljshus jämfört med medelavgiften i grannkommuner medan avgiften för boende i flerbostadshus vara lägre i jämförelsen.

Kostnad för boende har för en- och tvåfamiljshus beräknats utifrån hämtning av mat- och restavfall var 14:e dag samt för flerbostadshus hämtning av restavfall i 660 liters kärl och matavfall i 140 liters kärl vid ett tillfälle per vecka. I tabellen har grannkommunernas kostnad beräknats utifrån avgift för år 2022 med en ökning om 5 % till år 2023.

Kommun	En- och tvåfamiljshus	Flerbostadshus
	Kr per hus o år	Kr per lgh o år
Stockholm	2 820	1 260
Medel, kommuner nedan	2 590	1 730
Huddinge	2 640	1 290
Danderyd	2 580	2 260
Ekerö	2 820	2 150
Järfälla	2 800	1 690
Lidingö	2 090	1 330
Nacka	2 910	1 440
Sollentuna	1 880	2 100
Solna	1 890	1 500
Sundbyberg	3 860	2 230
Tyresö	2 840	1 660
Upplands Väsby	2 230	1 350

Tidplan

För att taxan ska börja gälla från och med 1 december 2022 bör nedanstående tidplan följas.

- 2022-05-05 Beslut inriktningsärende avfallstaxa 2023 i avfallsnämnden.
- 2022-06-16 Beslut förslag avfallstaxa år 2023 i avfallsnämnden
- 2022-10 Beslut avfallstaxa år 2023 i KS/KF i Stockholm
- 2022-12-01 Avfallstaxa år 2023 börjar gälla

SLUT

Bilaga: Avfallstaxa år 2022